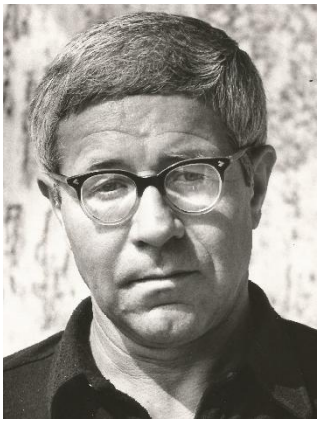

Szakonyi Károly

Örök morgolódó

Rákosy Gergely

Már nem tudom, a hét melyik napján, de időnként a belvárosi, patinás Száz éves vendéglőben jött össze az Új Írás asztaltársasága, szerzők, szerkesztők. Az italokra emlékszem, és talán vacsorázgattunk is, akkoriban még bírta az ember pénztárcája az éttermi árakat. Rákosy Gergely is forgolódott már a folyóirat körül, így hát ő is ott volt velünk, talán még Masznyik Iván karikatúráján is szerepel, ahogy ülünk a fehér terítős, hosszú asztal körül. De lehet, hogy az később volt. Azt a rajzot egyébként a lap is hozta valamelyik számban. Iván akkor még karikatúrázott, remek skicceket csinált rólunk, aztán később áttért az absztrakt festészetre, én nyitottam meg a kiállítását a Műegyetemen, ahol tanárkodott, a kozmoszt festette: a makro- meg a mikrokozmoszt zseniális sorozatban. De abban az időben még csak a találó portréit ismertük. Egyik ilyen estén Gergely már ott volt, amikor a szokott nagy lendületével megérkezett Galambos Lajos. – Szervusz, Gergely – ment feléje is tárt karral, de amaz morcosan elfordult. – Ne szólj hozzám! Te aztán ne szólj hozzám! – Ne szóljak hozzád?! De miért? – döbbent meg Lajos. – Megsértettél! – Én?! Téged? Mikor? – Csütörtökön, a *Nyújorkban,* a pénztárnál. Vettem fel a honoráriumot, te meg jöttél részegen, és hátba vertél – mondta kissé raccsolva, s nézett rá a szemüvege mögül azzal a szigorú tekintetével. – Azt mondtad, na mi van, Jézus lettél? – Lajos hangosan felnevetett. – Gergely! Hát felénk arra mondják ezt, akinek pénzt üti a markát!... – Valahogy aztán megbékéltek, de Rákosy még tovább is forrongott magában. Ilyen volt mindig. Morcos, kritikus, mondhatnám, rosszkedvű. Pedig szatírákat írt. Mezőgazdász végzettségével értett a termőföldhöz, ironikus regényei, *Az óriástök, A kolorádóbogár, A daru* és más művei a korszak maró gúnnyal írt kritikái voltak. Engem kedvelt, de nekem sem volt könnyű beszélgetni vele. Olykor felhívott telefonon. – Itt Rákosy Gergely! – Halló, Gergely, szervusz, hogy vagy, mi van veled? – szóltam örömmel. – Mi volna? – Na, csak kérdezem… – kezdtem zavarba jönni. Vártam, de hosszú csend. – Gergely? Itt vagy? – Itt… – Újabb hosszú

csend. – Na, szóval, hát… – próbálkoztam, míg végre megszólalt, felpanaszolva valami irodalmi dolgot. Csurkával jóban volt. Együtt jártak a lóversenyre, és persze Lázár Ervinékkel is, a Blahán, a Nemzeti Szálló éttermében dugták össze a fejüket, ott tanácskoztak a délutáni versenyekről. A *loviról* is megvolt a véleménye, Csurkával írtak is közösen könyvet a visszásságokról. S ha már Csurkát említem és a lovit: amikor a rendszerváltozás utáni első időkben újra összefutottak a lóversenypályán, és Csurka örömmel akarta üdvözölni, Gergely feltartott kézzel hátrált. – Ne érj hozzám! – raccsolta haragosan. – Tönkre tettétek e mezőgazdaságot! – Mármint a kormány, mert ezzel a termelőszövetkezetek átgondolatlan feloszlatására célzott. Gergely komolyan vett mindent, *szatírában* sem *ismert tréfát,* hogy Karinthy Frigyestől lopva jellemezzem az indulatosságát. Szerette a Balatont, nem csak a gyönyörűségéért, hanem mert féltette az ökológiai veszedelmektől. A tó szeretetében vetekedett Bertha Bulcsuval, ahogy annak a *Balatoni évtizedek,* Gergelynek a *Farkasdal a Balatonért* a hitvallása. A tavon egyszer komoly baleset érte, ami megint alkalom volt dühös kirohanásra, s méltán, hiszen majdnem az életébe került. Egy figyelmetlen újgazdag vitorlázó keresztezte úszási vonalát, és nekivitte hajóját Gergely fejének. Akkor kiheverte a sebesülést, de később végzetét is fejsérülés okozta, nyert egy kicsit nagyobb összeget a lóversenyen, sietett a pénztárhoz, a lépcsőn hanyatt vágódott, és betört a koponyája. Még néhány napig élt. Felesége engem kért meg, hogy kísérjem be hozzá a kórházba, nagyon megviselte a tragédia, orvos létére sem bírt egyedül szembenézni a balesettel. Ismertem, kedves asszony volt, korábban jártam egyszerű otthonukban Kőbányán, egy szocreál házban. Gergelyt akkor meghatóan gondoskodó házigazdának láttam. Addig nem sokat tudtam a magánéletéről. Szemérmes ember volt, igazándiból zárkózott természetű. De jó barát. Harmat utca 78. Itt avattam fel emléktábláját 2004-ben. Nem voltunk sokan. Nem vagyunk sokan már az emléktáblák leleplezésénél, csak a táblák sokasodnak. Meg az emlékek.